

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την «Ανακοίνωση της Επιτροπής: η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010 και μετέπειτα — Η υποστήριξη των υπηρεσιών οικοσυστήματος με στόχο την ευημερία του ανθρώπου»

COM (2006) 216 τελικό

(2007/C 97/03)

Στις 22 Μαΐου 2006 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την ανωτέρω πρόταση.

Το ειδικευμένο τμήμα στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΕΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 25 Ιανουαρίου 2007 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. RIBBE.

Κατά την 433η σύνοδο ολομέλειας της 15ης/16ης Φεβρουαρίου 2007 (συνεδρίαση της 15ης Φεβρουαρίου) η ΕΟΚΕ υιοθέτησε με 137 ψήφους υπέρ, 7 ψήφους κατά και 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Περίληψη των συμπερασμάτων και συστάσεων της ΕΟΚΕ

1.1 Οι απόψεις της ΕΟΚΕ και της Επιτροπής συμπίπτουν όσον αφορά την περιγραφή της κατάστασης: Η διατήρηση της βιοποικιλότητας αποτελεί αναγκαίο και βασικό στόχο που επιβάλλεται όχι μόνο για ηθικούς λόγους ή για λόγους δεοντολογίας. Υπάρχουν και πολυάριθμα οικονομικά τεκμήρια τα οποία δικαιολογούν μια ταχύτερη και πιο επιτυχημένη δράση. Οι οικονομικές απώλειες που προκύπτουν από την μείωση των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα υπολογίζονται ήδη σήμερα σε πολλές εκατοντάδες δισεκατομμύρια ευρώ. Πρόκειται για σπατάλη το βάρος της οποίας δεν είναι πλέον σε θέση να σηκώσουν οι εθνικές οικονομίες μας.

1.2 Η απώλεια ειδών στην Ευρώπη είναι το αποτέλεσμα εκατομμυρίων μεμονωμένων αξιολογικών αποφάσεων που λήφθηκαν κατά τις τελευταίες δεκαετίες με απόλυτα νόμιμο τρόπο, στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας. Το ποσοστό των παράνομων μέτρων που συνέβαλαν στην απώλεια της βιοποικιλότητας στην Ευρώπη είναι απειροελάχιστο.

1.3 Δυστυχώς, η εξέλιξη της βιοποικιλότητας εξακολουθεί να είναι αρνητική, παρά τις πολιτικές υποσχέσεις, και αυτό όχι λόγω άγνοιας σχετικά με τον τρόπο αναχίτισης της εξαφάνισης των ειδών. Απλώς δεν υπήρχε η πολιτική βούληση για την πραγματική υλοποίηση των μέτρων που έχουν αναγνωριστεί από πολύ καιρό ως αναγκαία. Αυτό επιβεβαιώνουν και οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν με το δίκτυο Natura 2000.

1.4 Τα αίτια που κατονομάζει η Επιτροπή στην ανακοίνωσή της είναι σωστά: ορισμένα από αυτά είναι «η προβληματική διακυβέρνηση και η αδυναμία των παραδοσιακών οικονομιών να αναγνωρίσουν την οικονομική αξία του φυσικού κεφαλαίου και των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα.» Τα αίτια αυτά αλλά και το γεγονός ότι κατά τις διαδικασίες προγραμματισμού και πολιτικής αξιολόγησης δόθηκε δευτερεύουσα σημασία στην ηθική υποχρέωση της διατήρησης της βιοποικιλότητας συνέβαλαν στη σημερινή επιδείνωση της κατάστασης.

1.5 Το τεράστιο χάσμα μεταξύ των φιλοδοξιών και της πραγματικότητας πρέπει να καλυφθεί προκειμένου να αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος να απολεσθεί ακόμη περισσότερο η αξιοπιστία.

1.6 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την υποβολή του σχεδίου δράσης και θεωρεί χρήσιμα τα 160 (!) μέτρα που προτείνονται στο σχέδιο μολονότι τα περισσότερα από αυτά δεν είναι καινούρια αλλά βρίσκονται εδώ και μερικά χρόνια στην ημερήσια διάταξη. Το μέλλον θα δείξει αν με την υποβολή αυτού του προγράμματος δράσης θα βρουν οι πολιτικοί παράγοντες επιτέλους το κουράγιο να προβούν «σε ουσιαστικές αλλαγές» ή αν θα επιβεβαιωθούν οι φόβοι των οργανισμών προστασίας της φύσης ότι οι πολιτικοί καλύπτουν και πάλι με λόγια ένα πεδίο κρίσιμης σημασίας για την κοινωνία χωρίς να προχωρούν σε πράξεις.

1.7 Ένα από τα βασικά σημεία κριτικής της ΕΟΚΕ έναντι της ανακοίνωσης της Επιτροπής είναι το γεγονός δεν εξετάζει το ερώτημα που έθεσε στην διερευνητική γνωμοδότηση που εξέδωσε στις 18 Μαΐου 2006 ⁽¹⁾ σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είναι τόσο μεγάλο το χάσμα μεταξύ των προσδοκιών των υποσχέσεων και της πραγματικότητας. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την λύπη για το γεγονός ότι τόσο η ανακοίνωση της Επιτροπής όσο και το σχέδιο δράσης δεν αναφέρουν καθόλου αυτό το πρόβλημα.

1.8 Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο να δοθεί προτεραιότητα στον 4ο πολιτικό τομέα, δηλαδή «στη βελτίωση του γνωστικού υπόβαθρου», ώστε τόσο οι πολίτες όσο και οι πολιτικοί να συνειδητοποιήσουν τις πραγματικές συνέπειες των πράξεών τους.

1.9 Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ανάγκη να βοηθήσουμε τις γειτονικές της ΕΕ χώρες στην ενίσχυση της βιοποικιλότητας και να αποτραπεί το ενδεχόμενο η ΕΕ και τα διάφορα κράτη μέλη της να συγχρηματοδοτούν σχέδια που ενδέχεται να συμβάλουν στην επιτάχυνση της μείωσης της βιοποικιλότητας στις ευρωπαϊκές χώρες που δεν είναι μέλη της ΕΕ.

1.10 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την παγκόσμια ευθύνη της ΕΕ, όπως περιγράφεται από την Επιτροπή. Τη στιγμή που η ΕΕ και τα κράτη μέλη της χρησιμοποιούν λιγότερο από 0,004 % του οικονομικού τους δυναμικού για την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων ανάπτυξης και διατήρησης της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο επίπεδο, αυξάνεται διαρκώς η ευθύνη για τη συνεχιζόμενη καταστροφή της βιοποικιλότητας (π.χ. των τροπικών δασών). Στο μέλλον θα μπορούσαν να καταλογιστούν ευθύνες για την όξυνση της κατάστασης και στην εξέλιξη της αγοράς βιοκαυσίμων.

⁽¹⁾ ΕΕ C 195 της 18.8.2006, σ. 96.

1.11 Η ΕΟΚΕ εκφράζει κριτική σχετικά με το γεγονός ότι το σχέδιο δράσης καθ'αυτό διατίθεται μόνο ως «τεχνικό παράρτημα» και συνεπώς ως ξεχωριστό έγγραφο SEC και μόνο στα αγγλικά. Καλεί την Επιτροπή να προβεί στη μετάφραση του σχεδίου δράσης σε όλες τις επίσημες γλώσσες και να φροντίσει για την ευρεία διάδοση του τόσο σε ηλεκτρονική μορφή όσο και σε χαρτί.

1.12 Η Επιτροπή προτείνει να πραγματοποιηθεί η επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης υπό την επίβλεψη της ήδη υφιστάμενης συμβουλευτικής ομάδας εμπειρογνομόνων για την βιοποικιλότητα. Η ΕΟΚΕ θεωρεί επειγόντως απαραίτητο να συμμετέχουν εντατικότερα στη διαδικασία αυτή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

2. Βασικά στοιχεία και ιστορικό του εγγράφου της Επιτροπής

2.1 Μετά τη διαπίστωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη στρατηγική για τη βιωσιμότητα που δημοσίευσε το 1998 ότι η μείωση της βιοποικιλότητας «έχει αυξηθεί δραματικά», οι επικεφαλές κρατών και κυβερνήσεων της ΕΕ συμφώνησαν, το 2001, να αναστείλουν την «δραματική» υποβάθμιση της βιοποικιλότητας (στην ΕΕ) έως το 2010 (?). Σε αυτή τη σύνοδο κορυφής έδωσαν επίσης στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη την υπόσχεση ότι θα αποκαταστήσουν τα οικολογικά ενδιατήματα και τα φυσικά συστήματα.

2.2 Στην εξεταζόμενη ανακοίνωση η Επιτροπή προτείνει ένα «σχέδιο δράσης για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας» και περιγράφει με ακρίβεια και με εντυπωσιακό τρόπο τη σημερινή κατάσταση όσον αφορά τη διατήρηση ή μάλλον τη συνεχιζόμενη απώλεια βιοποικιλότητας. Η κατάσταση είναι εξαιρετικά ανησυχητική, όπως δείχνουν άλλωστε και όλες οι μελέτες του Ευρωπαϊκού Γραφείου Περιβάλλοντος καθώς και οι ονομαζόμενοι «κόκκινοι κατάλογοι» των απειλούμενων εθνικών ειδών της πανίδας και χλωρίδας. Συνεπώς, επιβεβαιώνεται η διαπίστωση της Επιτροπής ότι απέχουμε ακόμη πολύ από τον δηλωμένο στόχο, Ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας έως το 2010 και ότι η συνεχιζόμενη αρνητική εξέλιξη μπορεί να αντιστραφεί μόνο εάν πραγματοποιηθούν **«ριζικές και ουσιαστικές αλλαγές στην πολιτική και στην πράξη».**

2.3 Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι «ο ρυθμός και η έκταση της εφαρμογής των ... μέτρων δεν ικανοποιούν» και «απαιτεί επιτάχυνση της εφαρμογής των αντιστοίχως προβλεπόμενων μέτρων, τόσο σε επίπεδο Κοινότητας, όσο και σε επίπεδο κρατών μελών» διότι «ο κίνδυνος να μην επιτευχθούν οι θεσπισθέντες στόχοι σχετικά με το 2010 είναι υπαρκτός.»

2.4 Η μη επίτευξη του στόχου θα δημιουργήσει, σύμφωνα με την Επιτροπή, προβλήματα για δύο λόγους. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας επιβάλλεται, όχι μόνον ως ευθύνη του ανθρώπου έναντι της δημιουργίας αλλά διότι είναι χρήσιμη και αναγκαία και για οικονομικούς λόγους. Στην ανακοίνωση τονίζεται ότι η βιολογική ποικιλότητα αποτελεί τη βάση των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα, οι οποίες περιλαμβάνουν «την παραγωγή τροφίμων, καυσίμων, ινών και φαρμάκων, τη ρύθμιση του νερού, του ατμοσφαιρικού αέρα και του κλίματος, τη διατήρηση της γονιμότητας του εδάφους και του κύκλου των θρεπτικών συστατικών». Σύμφωνα με την Επιτροπή, «περίπου δύο τρίτα των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα σε παγκόσμιο επίπεδο υποβαθμίζο-

νται», και η οικονομική ζημία που προκαλείται, μολονότι είναι δύσκολο να εκτιμηθεί με ακρίβεια, υπολογίζεται ότι «είναι της τάξης των εκατοντάδων δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως».

2.5 Η Επιτροπή διερωτάται επίσης στην ανακοίνωσή της τι έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα σε αυτόν τον τομέα με επιτυχία. Σε αυτό το πλαίσιο δεν αναλύεται μόνο η κατάσταση στην ίδια την ΕΕ αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο και περιγράφεται η ευθύνη που επωμίζεται η ΕΕ σε διεθνές επίπεδο.

2.6 Στο επίκεντρο της Ανακοίνωσης βρίσκεται όμως το ερώτημα τι πρέπει να πράξουμε στο μέλλον. Για το σκοπό αυτό καταρτίζεται (αν και μόνο ως παράρτημα και έγγραφο SEK) **ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης** το οποίο περιλαμβάνει **τέσσερις πολιτικούς τομείς καθοριστικής σημασίας**, προσδιορίζει **δέκα στόχους προτεραιότητας** και αναφέρει ακόμη **τέσσερα «ζωτικής σημασίας μέτρα υποστήριξης».**

2.6.1 Ο πρώτος πολιτικός τομέας είναι αφιερωμένος στη **«βιοποικιλότητα στην ΕΕ»**, και περιλαμβάνει αμέσως 5 από τους συνολικά δέκα στόχους προτεραιότητας, που είναι οι εξής:

- Η διασφάλιση των σημαντικότερων οικολογικών ενδιαιτημάτων και βιολογικών ειδών της ΕΕ,
- Η διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στην ύπαιθρο της ΕΕ.
- Η διατήρηση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών οικοσυστημάτων στο θαλάσσιο περιβάλλον της ΕΕ.
- Η ενίσχυση της συμβατότητας της περιφερειακής και χωροταξικής ανάπτυξης με την βιοποικιλότητα στην ΕΕ, καθώς επίσης
- Η μείωση των επιπτώσεων στην βιοποικιλότητα της ΕΕ των επεκτατικών αλλοχθόνων ειδών και των αλλοχθόνων γενετύπων.

2.6.2 Ο πολιτικός τομέας 2 εστιάζεται στο θέμα **«Η ΕΕ και η παγκόσμια βιοποικιλότητα»**, διότι η απώλεια βιοποικιλότητας δεν σταματά βέβαια στα σύνορα της ΕΕ. Από την άλλη πλευρά, τόσο η ΕΕ όσο και τα κράτη μέλη έχουν αναλάβει δεσμεύσεις στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας και επιπλέον είναι συνυπεύθυνα για τις παγκόσμιες εξελίξεις λόγω των διεθνών εμπορικών σχέσεών τους. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει τους ακόλουθους 3 στόχους προτεραιότητας:

- Ουσιαστική ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της διεθνούς διακυβέρνησης υπέρ της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων.
- Ουσιαστική ενίσχυση της στήριξης της βιοποικιλότητας και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων στο πλαίσιο της εξωτερικής βοήθειας της ΕΕ.
- Ουσιαστική μείωση των επιπτώσεων του διεθνούς εμπορίου στην παγκόσμια βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες των οικοσυστημάτων.

2.6.3 Ο πολιτικός τομέας 3 περιλαμβάνει το θέμα **«Βιοποικιλότητα και αλλαγή του κλίματος»** με στόχο

- Την υποστήριξη της προσαρμογής της βιοποικιλότητας στην αλλαγή του κλίματος.

(?) Βλ. Συμπεράσματα της Προεδρίας, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκετεμποργκ, 15 και 16 Ιουνίου 2001.

2.6.4 Στον 4ο. Πολιτικό τομέα η ανακοίνωση και το αντίστοιχο σχέδιο δράσης εξετάζουν το «**γνωστικό υπόβαθρο**» και προτείνουν ως 10ο και συνεπώς τελευταίο στόχο προτεραιότητας

— Την ουσιαστική ενίσχυση του γνωστικού υποβάθρου για τη διατήρηση και την αειφόρο χρήση της βιοποικιλότητας, τόσο στην ΕΕ, όσο και παγκοσμίως.

2.6.5 Στα **τέσσερα καθοριστικής σημασίας μέτρα υποστήριξης** εξετάζονται:

— Η εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης για τη βιοποικιλότητα

— Η ενίσχυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη βιοποικιλότητα

— Η οικοδόμηση σχέσεων συνεργασίας καθώς και

— Η βελτίωση της εκπαίδευσης, της ευαισθητοποίησης και της συμμετοχής του κοινού.

3. Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής

3.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την υποβολή της ανακοίνωσης και την κατάρτιση σχεδίου δράσης στις 22 Μαΐου 2006, δηλαδή τέσσερις ημέρες μετά την υιοθέτηση της διερευνητικής γνωμοδότησής της με θέμα «**Εκστρατεία της ΕΕ για την διαφύλαξη της βιοποικιλότητας — η θέση και η συμβολή της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών**». Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι τόσο η ανάλυση της σημερινής κατάστασης καθώς και των αιτιών, σχεδόν ταυτίζονται και στα δύο έγγραφα.

3.2 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει, επίσης, ότι τα επιμέρους αίτια της εξαφάνισης ειδών και ενδιαιτημάτων, όπως π.χ. η εντατική χρήση της γης ή η εγκατάλειψη γαιών που προορίζονταν για εκτετατική καλλιέργεια, η στεγανοποίηση του εδάφους, η άναρχη αστική ανάπτυξη, είναι από χρόνια γνωστά και έχουν τεκμηριωθεί επανειλημμένα επιστημονικά. Οφείλονται σε αποφάσεις και μέτρα που λαμβάνουν οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες καθώς και σε πολιτικές επιλογές, στο πλαίσιο της ισχύουσας νομοθεσίας. Σε ελάχιστες περιπτώσεις η απώλεια βιοποικιλότητας οφείλεται σε παράνομα μέτρα. Πρόκειται συνεπώς για νόμιμες πολιτικές αξιολογικές επιλογές που οδηγούν στην απώλεια βιοποικιλότητας. Οι οποίες συχνά υποστηρίζονται ή ενθαρρύνονται από αποφάσεις των κρατών μελών και των τοπικών αρχών ή από κοινοτικά μέτρα στήριξης.

3.3 Η ταύτιση απόψεων της ΕΟΚΕ και της Επιτροπής δεν αφορά μόνο την κατάσταση και τις σχετικές αναλύσεις αλλά και τους λόγους για τους οποίους είναι απαραίτητη η διασφάλιση της βιοποικιλότητας. Στην ανακοίνωσή της η Επιτροπή προβάλλει ηθικούς και οικονομικούς λόγους, ενώ η ΕΟΚΕ, στη διερευνητική της γνωμοδότηση αναφέρεται στην «ενδογενή» και στην «πρακτική αξία» του τοπίου και της βιοποικιλότητας.

Η Βιοποικιλότητα μεταξύ πολιτικών φιλοδοξιών και πραγματικότητας

3.4 Η εξεταζόμενη ανακοίνωση της Επιτροπής εντάσσεται σε μια σειρά εγγράφων πολιτικού περιεχομένου στα οποία δηλώνεται η πρόθεση να αναχαιτισθεί η απώλεια βιοποικιλότητας. Έχουν επανειλημμένα δοθεί πολιτικές υποσχέσεις, τελευταία μάλιστα κατά τη σύνοδο των υπουργών περιβάλλοντος, το Δεκέμβριο 2006, κατά την οποία εγκρίθηκε η ανακοίνωση της Επιτροπής.

3.5 Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει, δυστυχώς, ότι το χάσμα μεταξύ φιλοδοξιών και πραγματικότητας είναι συχνά τεράστιο και η κοινή γνώμη έχει πλήρη επίγνωση αυτής της κατάστασης. Αναφέρουμε ως παράδειγμα τις ποσοτώσεις αλιευμάτων βακαλαίου που υιοθέτησαν οι αρμόδιοι υπουργοί για την αλιεία τέλη Δεκεμβρίου 2006, τις οποίες όλοι (!) οι ειδικοί βιολόγοι θαλάσσιου περιβάλλοντος χαρακτήρισαν ως υπερβολικά υψηλές με κίνδυνο να οδηγήσουν πιθανότατα σε εξαφάνιση των αποθεμάτων. Και όμως, το αποτέλεσμα της συνόδου θεωρήθηκε «θετικό». Αυτό μπορεί να σημαίνει είτε ότι υπάρχει μεγάλη διάσταση απόψεων όσον αφορά την αξιολόγηση του προβλήματος και τη σχέση αιτίας και αιτιατού είτε ότι το θέμα καλύπτεται μεν στα λόγια αλλά στην πράξη συνεχίζεται η πολιτική που οδηγεί αναπόφευκτα σε απώλεια βιοποικιλότητας.

3.6 Η ΕΟΚΕ έχει επισημάνει εντωμεταξύ επανειλημμένα το πρόβλημα αυτό σε πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις της και έχει προειδοποιήσει ότι υπάρχει σοβαρός κίνδυνος να απολεσθεί η αξιοπιστία των πολιτικών.

3.7 Προφανώς, όμως, οι απόψεις δίστανται όσον αφορά το ερώτημα κατά πόσον η ευρύτερη κοινή γνώμη, οι πολιτικοί ιδύνοντες και οι σημαντικότεροι παράγοντες της οικονομίας έχουν κατανοήσει και αξιολογήσει το πρόβλημα και κατά πόσον έχουν θεοπισθεί και εφαρμοστεί πολιτικά μέτρα για την αντιμετώπισή του. Η ΕΟΚΕ δεν έχει καμία αμφιβολία για το γεγονός ότι το πρόβλημα της απώλειας βιοποικιλότητας δεν έχει συνειδητοποιηθεί. Αφετέρου, όμως, δεν υπονοεί με αυτό ότι οποιοσδήποτε πολίτης ή πολιτικός λαμβάνει σκόπιμα αποφάσεις που βλάπτουν βιοποικιλότητα. Φαίνεται όμως ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να κατανοηθούν ότι οι μακροπρόθεσμες συνέπειες των αποφάσεων που λαμβάνονται καθώς και να εξαχθούν ανάλογα συμπεράσματα. Ένα άλλο χαρακτηριστικό παράδειγμα της κατάστασης αυτής είναι οι εγχειριστικές δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το διάστημα 2004-2006 στα νέα κράτη μέλη, και ιδίως στην Πολωνία, και εκείνες που έχουν προγραμματιστεί για την περίοδο 2007-2013 στο πλαίσιο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Η δράση «διαχείριση γεωργικών υδάτινων πόρων», που χρηματοδοτήθηκε από κοινοτικά κεφάλαια, συνίσταται κατά κύριο λόγο σε σχέδια τεχνικής διαμόρφωσης ποταμίων κοιλάδων. Αποτέλεσμα είναι πλήθος αρνητικών επιπτώσεων, ανάμεσα στις οποίες ξεχωρίζει η μείωση της βιοποικιλότητας, και, δυστυχώς, η υλοποίηση και ο προγραμματισμός τέτοιων δράσεων αφορά επίσης και χώρους που θα μπορούσαν να ενταχθούν στο δίκτυο Natura 2000.

3.8 Η Επιτροπή αναφέρει μεταξύ άλλων ότι τα ζητήματα της διατήρησης της βιοποικιλότητας διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της στρατηγικής της Λισσαβώνας. Επίσης, η Επιτροπή των Περιφερειών, στη γνωμοδότησή της για την ανακοίνωση αυτή «*Χαιρετίζει τις αποφάσεις του Συμβουλίου της 23ης και 24ης Μαρτίου 2006, στις οποίες θεωρείται αναγκαίο να υλοποιηθούν οι στόχοι που έχουν τεθεί έως το 2010, ιδιαίτερα μέσω της ενσωμάτωσής τους σε όλες τις πολιτικές του θεματολογίου της Λισσαβώνας.*» Η ΕΟΚΕ εκφράζει έντονες αμφιβολίες σχετικά με αυτό. Διαπιστώνει ότι αντιθέτως, ο ρόλος και η σημασία της βιοποικιλότητας λαμβάνονται ελάχιστα υπόψη στο πλαίσιο της οικονομικής πολιτικής. Έννοιες όπως παραδείγματος χάρι η «βιοποικιλότητα» και η «προστασία της φύσης» αναφέρονται καθόλου ή μόνο στο περιθώριο εγγράφων σχετικά με την στρατηγική της Λισσαβώνας, όπως δείχνει σχετική αξιολόγηση αλλά και τα εθνικά προγράμματα μεταρρύθμισης δεν διαφέρουν σε αυτό.

3.9 Η Επιτροπή δικαίως καταγγέλλει στην ανακοίνωσή της την «προβληματική διακυβέρνηση» και την «αδυναμία των παραδοσιακών οικονομιών να αναγνωρίσουν την οικονομική αξία του φυσικού κεφαλαίου και των υπηρεσιών που παρέχουν τα οικοσυστήματα.» Αν είχε αναγνωριστεί η αξία τους και είχε συνεκτιμηθεί το «εξωτερικό κόστος» το πρόβλημα δεν θα ήταν τόσο έντονο.

3.10 Όπως τόνισε και στην προαναφερθείσα διερευνητική γνωμοδότηση, η ΕΟΚΕ διαπιστώνει ότι οι αντιθέσεις μεταξύ των επιμέρους στρατηγικών για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και την προστασία της βιοποικιλότητας μάλλον αυξάνονται. Η οικονομική ανάπτυξη θεωρείται σήμερα πλέον ως ποσοτική μεγέθυνση, χωρίς διαφοροποιήσεις. Μια τέτοια μορφή οικονομικής μεγέθυνσης μπορεί να επιβραδυνθεί ή να καταστεί δύσκολη λόγω της διατήρησης της βιοποικιλότητας. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η προστασία της φύσης και της βιοποικιλότητας, στις περισσότερες περιπτώσεις, όταν πρόκειται π.χ. για τη λήψη αποφάσεων τεχνικού ή προγραμματικού χαρακτήρα, δεν αντιμετωπίζονται ως ευκαιρία για την οικονομική ανάπτυξη αλλά συχνά ως εμπόδιο και τροχοπέδη. Μόνον έτσι εξηγείται η «πίεση» που ασκείται ακόμη, και εν μέρει αυξάνεται, κατά των οδηγιών για την προστασία των ενδιαιτημάτων και των πτηνών καθώς και κατά του πράγματι αναπτυσσόμενου ευρωπαϊκού δικτύου Natura 2000. Μολονότι ο αρμόδιος για το περιβάλλον Επίτροπος κ. Δήμας τάσσεται προς το παρόν κατά της τροποποίησης των προαναφερθέντων οδηγιών, είναι προφανές ότι πολύ συχνά η προστασία της φύσης αντιμετωπίζεται ως ανταγωνιστής όσον αφορά τη χρήση γης και τροχοπέδη της ανάπτυξης και σπάνια ως βάση της οικονομικής ανάπτυξης. Κατά συνέπεια, οι δαπάνες και υποχρεώσεις που συνεπάγεται π.χ. η υλοποίηση του δικτύου Natura-2000 είτε εκλαμβάνονται ως επιβάρυνση και όχι ως επενδύσεις στο μέλλον, είτε δεν πραγματοποιούνται καθόλου.

3.11 Παράλληλα με αυτή την «οικονομική» ερμηνεία της προστασίας της φύσης και της προστασίας της βιοποικιλότητας, που είναι εντελώς αντίθετη προς την οικονομική αιτιολόγηση της διατήρησης της βιοποικιλότητας που αναφέρει η Επιτροπή, εμφανίστηκε όμως και ένα δεύτερο πρόβλημα το οποίο δημιουργήθηκε από τους ίδιους τους αρμόδιους παράγοντες για την προστασία της φύσης και το οποίο οδήγησε σε όξυνση της αντιπαράθεσης με τους ιδιοκτήτες και τους χρήστες γης. Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει επανειλημμένα ότι ο τρόπος με τον οποίο σχεδιάστηκε και υλοποιείται το δίκτυο NATURA 2000, αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα για το πώς δεν πρέπει να λειτουργεί η προστασία της φύσης. Ξαφνικά, υπουργοί κατηγορούν σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο τη νομική βάση που οι ίδιοι θέσπισαν πριν από χρόνια. Άλλοτε δεν διατίθενται τα χρήματα που είχαν αναφέρει στις πολιτικές τους υποσχέσεις ως αποζημίωση για τους γεωργούς και άλλοτε λαμβάνονται αποφάσεις που αφορούν τους ιδιοκτήτες και τους χρήστες γης αντί να επιδιώκεται η «συναπόφαση» μαζί τους. Παρόμοια προστασία της φύσης όχι μόνο δεν είναι αξιόπιστη αλλά δημιουργεί καχυποψία.

3.12 Όμως υπάρχουν πολυάριθμα παραδείγματα τα οποία αποδεικνύουν ότι μπορούν να επιτευχθούν αξιοσημείωτα αποτελέσματα μέσω μιας λογικής συνεργασίας, όταν οι πολιτικοί και η δημόσια διοίκηση τηρούν τις υποσχέσεις τους και δημιουργούνται πραγματικές εταιρικές σχέσεις.

Οι χρηματοπιστωτικές αποφάσεις της ΕΕ ως αρνητικό παράδειγμα

3.13 Ειδικά οι αποφάσεις της συνόδου κορυφής του Δεκεμβρίου 2005 σχετικά με τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007-13 και οι σχετικές περικοπές στον δεύτερο πυλώνα της ΚΠΠ που έχει ιδιαίτερη σημασία για τη βιοποικιλότητα, αποδεικνύουν ότι κατά τις πολιτικές διαδικασίες στάθμισης πάντα θυσιάζεται η βιοποικιλότητα, παρά τις δηλώσεις και υποσχέσεις. Όταν, έξι μήνες μετά τις προαναφερθείσες δημοσιονομικές αποφάσεις της συνόδου κορυφής, η Επιτροπή ζητά στο σχέδιο δράσης «Εξασφάλιση της απαιτούμενης χρηματοδότησης» για το πρόγραμμα Natura 2000, πρόκειται τυπικά για σωστό αίτημα το οποίο όμως δυστυχώς είναι εκτός πολιτικής πραγματικότητας. Αντιθέτως, έτσι αποδεικνύεται το χάσμα μεταξύ των λόγων και των πράξεων.

3.14 Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει επανειλημμένα ότι ο δεύτερος πυλώνας της ΚΠΠ δεν χρηματοδοτείται επαρκώς από τότε που εντάχθηκαν σε αυτόν πρόσθετοι στόχοι όπως π.χ. η χρηματοδότηση του δικτύου Natura 2000 καθώς και η υλοποίηση της οδηγίας πλαίσιο για τα ύδατα. Τι να πιστέψει ο πολίτης για μια πολιτική που είναι τόσο έκδηλα αντιφατική και δημιουργεί συγκρούσεις συμφερόντων σε τοπικό επίπεδο;

3.15 Επομένως, η ΕΤΠ δικαίως συνιστά στη γνωμοδότησή της, «να διατεθούν, στο πλαίσιο της αναθεώρησης των δημοσιονομικών προοπτικών 2007-2013 το 2008, σημαντικές πιστώσεις για την προώθηση μιας βιώσιμης γεωργίας και την προστασία του φυσικού τοπίου».

3.16 Η διαπίστωση αυτή ισχύει και για το καταρχήν ορθό αίτημα ότι «(πρέπει) να εξασφαλίζεται ότι η κοινοτική χρηματοδότηση για την περιφερειακή ανάπτυξη είναι υπέρ και όχι κατά της βιοποικιλότητας. Και ότι επιτυγχάνεται η συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων για το σχεδιασμό, των αναπτυξιακών φορέων και όσων αντιπροσωπεύουν τα συμφέροντα της βιοποικιλότητας». Η ΕΟΚΕ συμφωνεί απόλυτα με αυτό το αίτημα που έχει εντωμεταξύ διατυπωθεί επανειλημμένα. Αλλά και σε αυτή την περίπτωση υπάρχουν έκδηλες αποκλίσεις μεταξύ των (σωστών) προθέσεων και της καθημερινής πολιτικής πραγματικότητας, διότι ουσιαστικά τίποτε δεν άλλαξε. Η κατασκευή υποδομών (που συγχρηματοδοτούνται μερικώς από την ΕΕ) που διανύουν εξαιρετικά πολύτιμα, από άποψη προστασίας της φύσης, τοπία, συνεχίζεται. Και μολονότι εφαρμόζονται τα απαραίτητα μέτρα αντιστάθμισης και αναπλήρωσης για την προστασία της φύσης, βλ. την περιγραφή της κατάστασης στην ΕΕ, το αποτέλεσμα παραμένει το ίδιο: η απώλεια βιοποικιλότητας.

3.17 Η ΕΟΚΕ κρίνει ότι το αίτημα αυτό δεν πρέπει να αναφέρεται μόνο στα διαρθρωτικά ταμεία αλλά σε όλες τις δαπάνες της ΕΕ, αν θέλει η ΕΕ να είναι συνεπής με τους στόχους που έχει η ίδια θέσει στον εαυτό της.

3.18 Η ΕΟΚΕ διαβλέπει δυνατότητες προσέγγισης σε όλους τους τομείς στους οποίους η ΕΕ φέρει ευθύνη λόγω των αρμοδιοτήτων της. Μια τέτοια δυνατότητα συνιστά ο τομέας της γεωργικής πολιτικής. Όπως δείχνουν τα πράγματα, η ισχύουσα νομοθεσία δεν επαρκεί για μια ολοκληρωμένη προστασία της βιοποικιλότητας. Όταν μάλιστα οι αγροτικές επιδοτήσεις χορηγούνται «μόνο» υπό τον όρο της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας, καθίσταται σαφές ότι αυτό δεν συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

3.19 Βέβαια, οι άμεσες πληρωμές που καταβάλλονται στους γεωργούς, οι οποίες συνιστούν το μεγαλύτερο μέρος του γεωργικού προϋπολογισμού, από τη φύση τους δεν στοχεύουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας αλλά στην προετοιμασία των γεωργών για τις προκλήσεις των παγκόσμιων αγορών. Η ΕΟΚΕ έχει τονίσει όμως επανειλημμένα ότι το «ευρωπαϊκό αγροτικό πρότυπο», το οποίο συμπεριλαμβάνει και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας δεν μπορεί να «παραδοθεί» στους όρους της παγκόσμιας αγοράς. Δεν μπορούμε να προετοιμάσουμε τους γεωργούς για τη συμμετοχή τους στην παγκόσμια αγορά και συγχρόνως να απαιτούμε να προωθούν τη βιοποικιλότητα.

3.20 Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ είχε προτείνει τα εξής: «Όσο οι συνθήκες που επικρατούν στην παγκόσμια αγορά παρεμποδίζουν μάλλον τη γενική εξάπλωση μιας γεωργίας που σέβεται τη φύση, η πολιτική είναι υποχρεωμένη να καταβάλει ιδιαίτερες προσπάθειες...» «ώστε οι συντελεστές ενίσχυσης για τα γεωργοπεριβαλλοντικά μέτρα ...να αυξηθούν τόσο ώστε να επιτρέπουν σε όλους τους γεωργούς της Ε.Ε. να αποκομίζουν κέρδη όταν εφαρμόζουν φιλοπεριβαλλοντικές παραγωγικές διαδικασίες»⁽¹⁾. Και σε αυτή την περίπτωση δεν ταυτίζονται οι προθέσεις και τα έργα.

3.21 Είναι αδιαμφισβήτητο το γεγονός ότι η πολιτική κατάσταση όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας διαφέρει ριζικά από την κατάσταση που επικρατεί σε άλλους πολιτικούς τομείς, όπως π.χ. στην χρηματοπιστωτική πολιτική ή στην πολιτική για τη σταθερότητα. Όσον αφορά την πρώτη, η Επιτροπή προσπαθεί, συχνά υπερβαίνοντας ισχυρές αντιστάσεις, να επιβάλλει μια σαφή πολιτική γραμμή, ενώ όσον αφορά τις υπόλοιπες πολιτικές, διαθέτει μέσα, κυρίως με βάση τα κριτήρια του Μάαστριχ, χάρη στα οποία μπορεί να απαιτήσει την τήρηση της κατεύθυνσης που έχει υιοθετηθεί. Η διατήρηση της βιοποικιλότητας περιορίζεται προς το παρόν σε πολιτικές προφορικές υποσχέσεις.

3.22 Ακριβώς για το λόγο αυτό η ΕΟΚΕ, στη διερευνητική γνωμοδότησή της εστίασε την προσοχή ιδιαίτερα στο ερώτημα ποια είναι τα κοινωνικά αίτια τα οποία, ενώ όλοι τάσσονται υπέρ της διατήρησης της βιοποικιλότητας, οδηγούν σε δραματικές απώλειες βιοποικιλότητας. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κοινωνία (και ένα μεγάλο μέρος των πολιτικών) αγνοούν το νόημα και το όφελος της βιοποικιλότητας. Συνεπώς, εφόσον δεν γίνονται πλήρως δεκτοί και κατανοητοί οι λόγοι ύπαρξης και διατήρησης της βιοποικιλότητας, είναι αδύνατο να επιτύχει μια ανάλογη πολιτική ουσιαστικά αποτελέσματα. Για το λόγο αυτό η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει να καθοριστεί ως προτεραιότητα η προβολή της ανάγκης να διατηρηθεί η βιοποικιλότητα. Στο προτεινόμενο πρόγραμμα δράσης της ΕΕ το θέμα αυτό καλύπτεται από τον 4ο. Πολιτικό τομέα και τα «καθοριστικής σημασίας μέτρα υποστήριξης», όχι όμως στον απαιτούμενο βαθμό.

3.23 Η ΕΟΚΕ δεν θα επαναλάβει στο σημείο αυτό τις συναφείς δηλώσεις που διατύπωσε στη γνωμοδότηση της 18η Μαΐου 2006. Θα ήθελε όμως να απευθύνει έκκληση προς την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο να μελετήσουν και πάλι τους σχετικούς προβληματισμούς της ΕΟΚΕ. Η δραματική εξέλιξη της κατάστασης της βιοποικιλότητας είναι γνωστή και σημειώνεται κατά κύριο λόγο στο πλαίσιο νόμιμων δράσεων. Η ΕΕ έχει εισαγάγει ορισμένα μέτρα τα οποία όμως δεν επιφέρουν σχεδόν κανένα αποτέλεσμα διότι, όταν εφαρμόζονται, εφαρμόζονται χωρίς πεποιθήση. Επιπλέον, εξακολουθούν να λαμβάνονται μέτρα μολονότι είναι αναποτελεσματικά.

⁽¹⁾ «Το μέλλον της ΚΠΠ» γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ της 21ης Μαρτίου 2002 ΕΕ C 125 της 10.7.2001, σ. 87-99.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

4.1 Επίσης, το γεγονός ότι ένα σχέδιο δράσης προβλέπει περισσότερες από 160 διαφορετικές προτάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης, δείχνει ότι προφανώς υπάρχουν προς το παρόν ελλείμματα σε διάφορα επίπεδα πολυάριθμων πολιτικών τομέων. Τίθεται όμως το ερώτημα αν όλα τα μέτρα είναι εξίσου σημαντικά και αν πρόκειται να εφαρμοστούν όλα ταυτόχρονα. Αυτό δεν σημαίνει βέβαια ότι η ΕΟΚΕ αμφισβητεί την ορθότητα έστω και ενός των μέτρων αυτών. Αλλά αμφιβάλλει αν όλα αυτά τα μέτρα θα εφαρμοστούν πράγματι.

4.2 Σύμφωνα με την γνώμη της ΕΟΚΕ έχει καθοριστική σημασία να εφαρμοστεί το συντομότερο δυνατό και όσο το δυνατό πληρέστερα ο 4ος. Πολιτικός τομέας: πρέπει να βελτιωθεί επειγόντως το γνωστικό υπόβαθρο σχετικά με την πραγματική σημασία της βιοποικιλότητας και τις πραγματικές μακροπρόθεσμες συνέπειες των εκάστοτε αποφάσεων για την βιοποικιλότητα. Διότι μόνον αν διασφαλισθεί η ύπαρξη ανάλογου γνωστικού υποβάθρου και γίνει δεκτό από την πολιτική και την κοινωνία, μπορεί να υπάρξει η συνειδητοποίηση που είναι πολιτικά απαραίτητη προκειμένου να επιτευχθούν οι «ριζικές και ουσιαστικές αλλαγές στην πολιτική και στην πράξη», που θεωρεί αναγκαίες η Επιτροπή. Προς το παρόν είναι εξαιρετικά δύσκολο να απαντηθεί το ερώτημα αν το πρόβλημα έγκειται μάλλον στην έλλειψη κατάλληλων γνώσεων και ιδεών ή στην έλλειψη πολιτικής βούλησης.

4.3 Η ΕΕ θα κριθεί ανάλογα με το βαθμό στον οποίο θα ανταποκριθεί στις υποσχέσεις της όπως π.χ. στη δήλωση να διαμορφώσει διαφορετικά τις ειδικές πολιτικές της και την πολιτική της όσον αφορά τις δαπάνες. Οι δημοσιονομικές αποφάσεις που λήφθηκαν το Δεκέμβριο δημιουργούν σε πολλούς φορείς προστασίας της φύσης αμφιβολίες, ως προς το ερώτημα αν θα επέλθει πράγματι αυτή η αλλαγή. Ο σκεπτικισμός τους ενισχύεται και από το γεγονός ότι κατά το παρελθόν, ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες δεν εμπόδιζαν οικονομικά συμφέροντα μια πιο ουσιαστική προστασία της βιοποικιλότητας, δεν επιτεύχθηκαν παρά πενιχρά αποτελέσματα.

4.4 Αναφέρουμε ως παράδειγμα έναν προβληματικό τομέα για τον οποίο δεν γίνεται καμία μνεία σε κανένα σημείο του εγγράφου της Επιτροπής, μολονότι έχει σημασία για πολυάριθμα απειλούμενα είδη: το κυνήγι. Στα 27 κράτη μέλη της ΕΕ, στην Ελβετία και στη Νορβηγία πυροβολούνται ή αιχμαλωτίζονται συνολικά περίπου 102 εκατομμύρια πουλιά ετησίως, εκ των οποίων 37 εκατομμύρια ωδικά πουλιά. Οι αριθμοί αυτοί προκύπτουν από κυνηγετικές στατιστικές. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι μεγάλες απώλειες αποδημητικών πουλιών λόγω του κυνηγιού συνιστούν σημαντικό παράγοντα θνησιμότητας.

4.5 Για το λόγο αυτό το κυνήγι μπορεί και πρέπει να απαγορευτεί για πολλά είδη πουλιών όπως η καλημάντα, το μεκατσίνι, η σταρήθρα, το ορτύκι, το τρυγόνι και το κουφομπεκατσίνι, είδη των οποίων οι πληθυσμοί μειώνονται σε όλες ή σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης. Θα πρέπει να σημειωθεί σχετικά ότι το κυνήγι των αποδημητικών ζώων αποτελεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης ψυχαγωγία μόνο για ένα πολύ μικρό ποσοστό του πληθυσμού. Το γεγονός αυτό δεν στηρίζεται σε οικονομικούς λόγους, το κυνήγι αποτελεί απλώς διασκέδαση. Και όμως, ή ίσως ακριβώς γι αυτό, δεν έχει σημειωθεί έως τώρα καμία πρόοδος σε αυτό το θέμα. Έχει αποδειχθεί επανειλημμένα ότι αν είναι τόσο δύσκολο να αλλάξουν τέτοιες συνήθειες, πόσο μάλλον να συντελεστούν «ριζικές και ουσιαστικές αλλαγές».

4.6 Η Τήλος αποτελεί αξιόπαινο παράδειγμα για τα θετικά αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρει η απαγόρευση του κυνηγιού. Από το 1993 έχει κατασταλεί εντελώς το κυνήγι σε αυτό το νησί με αποτέλεσμα να σημειωθεί τεράστια αύξηση της ποικιλίας και του αριθμού των ειδών. Η ΕΕ υποστήριξε την εξέλιξη αυτή με ένα σχέδιο του προγράμματος LIFE:

4.7 Τελειώνοντας, η ΕΟΚΕ θα ήθελε να τονίσει ότι συμφωνεί με το σκεπτικό της Επιτροπής όσον αφορά την **παγκόσμια ευθύνη**. Ωστόσο, διαπιστώνει ότι και η ΕΕ δεν έχει λόγους να υπερηφανεύεται σε αυτόν τον τομέα. Η Επιτροπή αναφέρει στην ανακοίνωσή της ότι προς το παρόν μόλις το «1 % των συνολικών ετησίων προϋπολογισμών αναπτυξιακής ενίσχυσης της Κοινότητας και των Κρατών μελών», δηλαδή λιγότερο από το 0,004 % όλων των δαπανών, διατίθενται για διεθνή προγράμματα με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

4.8 Από την άλλη πλευρά, η συνυπευθυνότητα για την καταστροφή της βιοποικιλότητας, διαπιστώνεται σε άλλες περιοχές της γης. Στην ανακοίνωση αναφέρεται ως παράδειγμα τη καταστροφή των τροπικών δασών. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι η αποψίλωση αυτών των δασών δεν είναι αντιπαραγωγική μόνο για λόγους προστασίας της βιοποικιλότητας αλλά και λόγω της προστασίας του κλίματος: το 20 % της παγκόσμιας ρύπανσης από διοξείδιο του άνθρακα οφείλεται στην αποψίλωση δασών.

4.9 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στον εμφανή κίνδυνο που αντιμετωπίζουν η γεωργία και η κτηνοτροφία από τη ραγδαία διάβρωση των γενετικών πόρων για την παραγωγή τροφίμων.

4.10 Η ΕΟΚΕ εκφράζει έντονες ανησυχίες για το γεγονός ότι για παράδειγμα, η υλοποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τα βιοκαύσιμα θα μπορούσε να συντελέσει σε ακόμη μεγαλύτερη καταστροφή των τροπικών δασών, όσο χρησιμοποιούνται φθηνές εισαγόμενες πρώτες ύλες αντί φυσικών εγχώριων προϊόντων που έχουν παραχθεί με φιλικές προς το περιβάλλον μεθόδους. Η Μαλαισία παράγει σήμερα περίπου 5 εκατομμύρια φοινικέλαιο το χρόνο. Οι φυτείες που δημιουργήθηκαν για το σκοπό αυτό κατά την περίοδο από το 1995 έως το 2000, ευθύνονται για το 90 % όλων των αποψιλω-

σεων τροπικού δάσους σε αυτή τη χώρα. Υπάρχουν σχέδια σύμφωνα με τα οποία θα καταστραφούν άλλα 6 εκατομμύρια εκτάρια τροπικού δάσους, στην Ινδονησία μάλιστα 16,5 εκατομμύρια εκτάρια, προκειμένου να δημιουργηθούν φυτείες για την παραγωγή φοινικέλαιου. Το φοινικέλαιο προορίζεται για εξαγωγή. Το εργοστάσιο ηλεκτροπαραγωγής του δήμου Schwäbisch-Hall, που αναφέρεται συχνά ως υπόδειγμα ενεργειακής πολιτικής, λειτουργεί κατά 90 % με φοινικέλαιο!

4.11 Εκτός από αυτές τις διαφορετικές εκτιμήσεις ως προς το περιεχόμενο και τη στρατηγική, η ΕΟΚΕ θα ήθελε να αναφερθεί και σε δύο τυπικά θέματα.

4.11.1 Για τους ενδιαφερόμενους κύκλους είναι πάντα ενοχλητικό όταν πρέπει να συγκρίνουν πολλά διαφορετικά έγγραφα της ΕΕ προκειμένου να σχηματίσουν πλήρη εικόνα για ένα και το ίδιο θέμα. Επειδή για διοικητικούς και τεχνικούς λόγους τα κείμενα της Επιτροπής πρέπει να είναι σύντομα, το καθαυτό σχέδιο δράσης, το οποίο αναφέρεται στα περιεχόμενα της ανακοίνωσης ως παράρτημα 1, δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτό το έγγραφο. Διατίθεται ως ξεχωριστό έγγραφο SEK, το οποίο δεν αναφέρει στο εξώφυλλο καν τη λέξη «σχέδιο δράσης»: Αναφέρεται μόνο ο όρος «technical annex». Επιπλέον, το σχέδιο δράσης διατίθεται μόνο στα αγγλικά (σε καμία άλλη επίσημη γλώσσα) και είναι αρκετά δυσανάγνωστο ως προς τους τυπογραφικούς χαρακτήρες. Αυτό είναι αρκετά ενοχλητικό. Καλεί την Επιτροπή να προβεί στη μετάφραση του σχεδίου δράσης σε όλες τις επίσημες γλώσσες και να φροντίσει για την ευρεία διάδοσή του τόσο σε ηλεκτρονική μορφή όσο και σε χαρτί.

4.11.2 Η Επιτροπή προτείνει να πραγματοποιηθεί η επίτευξη των στόχων του σχεδίου δράσης υπό την επίβλεψη της ήδη υφιστάμενης συμβουλευτικής ομάδας εμπειρογνομόνων για την βιοποικιλότητα. Η ΕΟΚΕ προτείνει αντιθέτως, να συμμετάσχει σε αυτό το επίπεδο εντατικότερα και η οργανωμένη κοινωνία των πολιτών, κυρίως για τον λόγο που προαναφέρθηκε και περιγράφεται λεπτομερώς στη διερευνητική γνωμοδότηση, δηλαδή επειδή δεν υπάρχει ακόμη επαρκής ευαισθητοποίηση και ανάλογη «ανησυχία».

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2007.

Ο Πρόεδρος

της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Δημήτρης ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ